

Pozițiile Ministerului Educației și Cercetării și a Ministerului Culturii și Cultelor cu privire la petiția profesorului Emil Moise

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
Direcția juridic și control
Nr. 12123/11.10.2006

Către C.N.C.D.
În atenția domnului Președinte Asztalos Csaba Ferenc

Urmare a adresei dvs., înregistrată la MEC cu numărul de mai sus, vă transmitem anexat, în copie, punctul de vedere al MEC referitor la petiția dlui. Emil Moise, transmis acestuia prin adresa nr. 21330/09.01.2006.

Cu deosebită considerație,

DIRECTOR
Violetta Margareta Blaga
Consilier juridic
Roxana Melinte

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
Direcția Generală Învățământ Preuniversitar
Direcția Juridic și Control
Nr. 21330/09.01.2006

Domnului Emil Moise

Ca urmare a memoriului dvs., înregistrat la MEC cu nr. 21330 din 06.12.2005, vă comunicăm următoarele:

În cadrul legislației din domeniul învățământului, niciun document elaborat la nivelul MEC nu impune prezența icoanelor sau a altor însemne religioase în sălile de curs din școli. Pe de altă parte, la nivel național, actuala legislație în vigoare nu face nicio referire cu privire la prezența sau absența icoanelor sau a altor însemne religioase, în spații, locuri sau incinte de utilitate publică, în general, și în sălile de curs din școli, în particular.

În consecință, nu există în momentul de față nicio prevedere legislativă care să permită MEC interzicerea prezenței unor asemenea însemne religioase în spații, locuri sau incinte de utilitate publică, din mediul școlar în general, și în sălile de curs, în particular. În măsura în care legislația națională sau internațională, la care România este parte, va include, pe viitor, o asemenea interdicție, și sistemul de

învățământ, parte integrantă a societății românești, va respecta și aplica o asemenea prevedere legală.

Menționăm de altfel că, în fapt, icoanele sau alte însemne religioase nu se regăsesc în toate sălile de curs, decizia prezenței acestora fiind luată de profesorii, elevii și părinții, aparținând diferitelor religii sau culte din România, și nu prin impunerea vreunei decizii de ordin administrativ.

Problema prezenței sau absenței icoanelor sau a altor însemne religioase, în spații, locuri sau incinte de utilitate publică, în general, și în sălile de curs, în particular, este similară cu cea a prezenței sau absenței Bibliiei în camerele de hotel, o practică internațională, cu precădere întâlnită în spațiul european occidental și cel nord-american. În absența unei interdicții legale explicite, privind prezența unor însemne religioase sau lucrări religioase, există hoteluri în care Biblia este prezentă și hoteluri sau alte spații de cazare în care aceasta nu se regăsește.

În deplinul respect al dreptului dvs. la opinie și interpretare, vă comunicăm totuși faptul că, raționamentele dvs., prin absurd și analogie, conduc la concluzia potrivit căreia *existența oricărui simbol, construcție religioasă sau însemn religios, indiferent de natura sa, în spațiul public, inclusiv în spațiul citadin*, ar determina o încălcare a „interesului superior al copilului”, a demnității sale și ar impieta „dezvoltarea fizică, mintală, spirituală, morală și socială” a copiilor, în general.

În același timp, *existența oricăror simboluri, construcții sau însemne religioase în aceleași spații publice, mai sus menționate*, ar crea, potrivit aceluiași raționament, „o atmosferă ostilă, ofensatoare și degradantă pentru copiii aparținând altei confesiuni decât celei căreia îi aparțin simbolurile religioase și astfel le poate provoca suferință directă, fiindu-le afectată dezvoltarea personalității și fiindu-le încălcat dreptul la o educație echitabilă”.

Ori în aceste cazuri, urmărind logica raționamentelor dvs., *soluția ar consta în eliminarea sau dispariția definitivă a oricărui simbol, construcție religioasă sau însemn religios, indiferent de natura sa, din spațiul public, inclusiv din spațiul citadin, sau prezența acestora numai pe durata serviciului religios al cultului respectiv*.

În măsura în care, apreciați faptul că asemenea raționamente nu ridică probleme deosebite și soluția o reprezintă interzicerea existenței oricăror simboluri, însemne religioase în spațiile publice, instituții ale statului, în general și în particular, în mediul școlar, incluzând sălile de curs, vă recomandăm să vă adresați autorității legislative din țara noastră, respectiv Parlamentului României, singura autoritate abilitată prin Constituție, în vederea elaborării unei legislații naționale care să includă o asemenea prevedere.

În cazul în care o asemenea legislație va fi adoptată și va intra în vigoare, vă asigurăm că MEC își va asuma toate atribuțiile legate de respectarea și aplicarea noilor prevederi legale.

DIRECTOR GENERAL DGIP,
Violetta Margareta Blaga

DIRECTOR DJC,
Liliana Preoteasa

*

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

Secretar de stat pentru culte

Nr. C 1478/04.10.2006

Nr. 5254/10.10.2006 (nr. la CNCND)

Către C.N.C.D.

Domnule Președinte,

Față de petiția dlui. Emil Moise referitoare la afișarea simbolurilor religioase pe pereții publici ai unităților de învățământ, vă comunicăm următoarele:

Revoluția din decembrie 1989 a fost realizată în numele libertății, inclusiv al celei religioase și de conștiință. Față de faptul că regimul comunist a încercat, în conformitate cu propria ideologie, să scoată religia din spațiul public, reacția poporului român în acele momente a fost de readucere a credinței în viața de zi cu zi. Acest fenomen nu constituia pentru autorii lui un element de inovație, ci de restaurare, de întoarcere la o tradiție întreruptă abuziv de către regimul comunist. Printre gesturile privite ca exprimând pe deplin libertatea nou dobândită a fost și înălțarea de monumente amintind de jertfa eroilor Revoluției, având conținut explicit religios, unele fiind chiar locașuri de cult (Biserica Eroilor Revoluției din București și cea din Timișoara etc.).

Așezarea icoanelor și a crucifixelor în școli, precum și în alte instituții ale statului, a constituit deci atât un omagiu pentru jertfa revoluționarilor, cât și o modalitate de manifestare a libertății și a revenirii la o îndelungată tradiție. Gest spontan, fără a fi determinat de reglementări normative, a fost menit a înlocui însemnele comunismului din școli, așezând în spațiul rămas astfel liber niște însemne fără conotații politice și care să exprime cel mai evident ruptura față de trecut.

Simbolismul strict religios nu a avut un caracter determinant niciun moment, respectivele însemne neavând o destinație cultică, nefiind obiect al venerării din partea prezumtivilor credincioși. Ele au avut, după cum am arătat, o simbolistică legată de libertate, precum și o puternică simbolistică națională, fiind considerate expresii ale patrimoniului spiritual și cultural al României.

Există în toate statele lumii o simbolistică ce își are originile în istoria respectivului stat sau popor, la care nu s-a renunțat nici în perioada contemporană, neconsiderându-se că intră în conflict cu drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Astfel, în însemnele oficiale ale unor state precum Danemarca, Suedia, Marea Britanie, Grecia etc. crucea ocupă un loc central, fiind prezentă inclusiv pe drapelul de stat. Și stema României are reprezentat vulturul cu crucea în cioc, iar imnul național, ce constituie un simbol pentru mai multe momente de deșteptare națională a poporului român, inclusiv Revoluția din decembrie 1989, vorbește de „preoți cu crucea în frunte, căci oastea e creștină”. Aceasta nu constituie o atitudine de opoziție față de anumite culte, ci doar elemente cu caracter cultural și istoric ce alcătuiesc identitatea poporului român, raportându-se nu numai la prezentul acestuia, ci și la trecut.

Simbolurile și obiectivele religioase, prin însăși istoria țării, sunt foarte prezente în spațiul public românesc. Astfel, crucea este prezentă și în exteriorul locașurilor de cult, pe turlile și pe clădirile bisericilor, iar multe biserici sunt pictate pe exterior cu diferite reprezentări religioase. Continuarea firească a logicii petentului ar antrena în mod necesar eliminarea acestor simboluri din aceste spații care nu au un caracter strict privat, ceea ce nu s-a întâmplat în niciun stat european decât în perioada comunismului în Uniunea Sovietică sau Albania.

Disputa privind prezența simbolurilor religioase în școlile publice nu constituie o noutate pentru spațiul european. În Italia au fost câteva decizii ale instanțelor în această privință; asemenea și în Germania sau Elveția. Soluțiile ce s-au pronunțat nu au impus însă mutarea simbolurilor religioase din aceste spații publice. Cea mai recentă soluție dată într-o situație asemănătoare a fost pronunțată de Consiliul de Stat din Italia (Hotărârea nr. 556/15.02.2006), în care s-a statuat că prezența crucifixelor în școlile publice nu constituie o discriminare față de non-creștini, ci simbolizează în primul rând o tradiție culturală și națională. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului invocată de petent nu are nicio legătură, decât eventual vag tangențială, cu subiectul în discuție și realitățile românești.

Considerăm că toleranței pe care trebuie să o manifeste majoritatea față de minoritate trebuie să îi corespundă o toleranță manifestată de către minoritate față de majoritate, toleranță la care însuși autorul memoriului face apel.

Petentul recunoaște de asemenea că „bazele unei societăți democratice constau în căutarea continuă a unui echilibru între drepturile fundamentale ale fiecărui individ” (p. 4). Din acest motiv, al căutării căii de mijloc, excesele trebuie eliminate din calculul soluțiilor ce se adoptă. Argumentele aduse de petent denotă o sensibilitate excesivă, care, devenită normativă sau validată de organele statului, ar putea antrena excесе din partea altor părți ale populației, ce s-ar considera atinse de asemenea în drepturile lor fundamentale.

Cât privește subtitlul privind inferiorizarea femeii, nu se face nicio argumentație în prezentul memoriu și nu rezultă că s-ar intenționa investirea Consiliului și cu analizarea acestei problematice, constituind doar un argument pentru dezbateră principală. În măsura în care acele simboluri explicitează o poziție de inferioritate a femeii și constituie astfel un câdemn în acest sens, respectivele simboluri ar putea fi analizate din această perspectivă. Nu avem însă cunoștință despre existența unor astfel de simboluri.

În concluzie, considerăm că, în principiu, afișarea simbolurilor religioase pe pereții publici ai unităților de învățământ nu constituie o încălcare a drepturilor și libertăților altor persoane care să impună eliminarea lor, soluție care nu a fost adoptată în niciunul dintre statele europene cu tradiții similare celor românești.

SECRETAR DE STAT PENTRU CULTE,

Adrian Lemeni